

2024

***Збірник матеріалів ІХ
Всеукраїнської науково-
практичної конференції***

**«АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ
СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ
СИСТЕМ В УМОВАХ
ТРАНСФОРМАЦІЙНОЇ
ЕКОНОМІКИ»**

11 – 12 квітня 2024 р.

УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАУКИ І ТЕХНОЛОГІЙ
КАФЕДРА УПРАВЛІННЯ ФІНАНСАМИ, ОБЛІКОВОЇ
АНАЛІТИКИ ТА МОНІТОРИНГУ БІЗНЕСУ
12.04.2024

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Інститут модернізації змісту освіти

Український державний університет науки і технологій

Українська інженерно-педагогічна академія

Національний авіаційний університет

Львівський національний університет природокористування

Національний технічний університет «Дніпровська політехніка»

Збірник матеріалів

IX Всеукраїнської науково-практичної конференції

**«АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СОЦІАЛЬНО-
ЕКОНОМІЧНИХ СИСТЕМ В УМОВАХ
ТРАНСФОРМАЦІЙНОЇ ЕКОНОМІКИ»**

11-12 квітня 2024 р.

м. Дніпро

Лист ДНУ «ІМЗО» від 13.09.2023 року № 21/08-1560

УДК 330.111.66:316.422

Актуальні проблеми соціально-економічних систем в умовах трансформаційної економіки: Збірник наукових статей за матеріалами ІХ Всеукраїнської науково-практичної конференції (11 – 11 квітня 2024 р.). – Дніпро: ІПБТ УДУНТ, 2024. – 224 с.

У збірнику містяться матеріали доповідей ІХ Всеукраїнської науково-практичної конференції «Актуальні проблеми соціально-економічних систем в умовах трансформаційної економіки» (11-12 квітня 2024 р.). Для науковців, викладачів, фахівців-практиків, студентів економічних спеціальностей.

Програмний комітет конференції:

Божанова О.В., к.е.н., доцент, декан факультету економіки і менеджменту Українського державного університету науки і технологій, м. Дніпро

Мушнікова С.А., д.е.н., професор, завідувачка кафедри управління фінансами, облікової аналітики та моніторингу бізнесу Українського державного університету науки і технологій, м. Дніпро

Прохорова В.В., д.е.н., професор, завідувачка кафедри економіки та менеджменту Української інженерно-педагогічної академії, м. Харків

Ареф'єва О.В., д.е.н., професор, завідувачка кафедри економіки повітряного транспорту Національного авіаційного університету, м. Київ

Грицина О.В., к.е.н., доцент, завідувачка кафедри фінансів, банківської справи та страхування Львівського національного університету природокористування, м. Дубляни Львівської обл.

Пашкевич М.С., д.е.н., професор, завідувачка кафедри міжнародних відносин та аудиту НТУ «Дніпровська політехніка», м. Дніпро

Акімова Т.В., к.е.н., доцент, професор кафедри управління фінансами, облікової аналітики та моніторингу бізнесу Українського державного університету науки і технологій, м. Дніпро

Аберніхіна І.Г., к.е.н., доцент, доцент кафедри управління фінансами, облікової аналітики та моніторингу бізнесу Українського державного університету науки і технологій, м. Дніпро

За додержання норм авторського права, достовірність наведених фактичних даних, посилань на джерела, імена та назви несе відповідальність автор матеріалів.

© Український державний університет науки і технологій, 2024

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ РОЗВИТКУ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ СИСТЕМ

<i>Білоцерківець В.В., Завгородня О.О., Ткаленко Д.Д.</i> Смарт-спеціалізація як конкурентна форма регіонального інноваційно-інформаційного розвитку	8
<i>Бондарук О.С., Іщенко К.С.</i> Економічні санкції як інструмент забезпечення дотримання основних принципів міжнародного права	11
<i>Грицина О.В., Шолудько О.В., Божанова О. В.</i> Фінансова інклюзія в країнах Євросоюзу та її адаптація в Україні.....	15
<i>Іванов Ю.Б., Іванова О.Ю.</i> Диверсифікація просторового розвитку в процесі повоєнного відновлення економіки	19
<i>Ковальчук К.Ф., Лебедева В.К.</i> Теоретико-методологічні засади розвитку цифрової економіки.....	22
<i>Леонідов І.Л.</i> Інфраструктура інституціоналізації привласнення інтелектуального продукту: повоєнне відновлення	25
<i>Мельник Б.С., Гращенко І.С.</i> Сталий розвиток як необхідність в еволюції соціально-економічних систем.....	28
<i>Rankina V.</i> Stakeholder-management in logistics	31
<i>Папуша І.В., Довбня С.Б.</i> Експрес-діагностика фінансового стану підприємства	34
<i>Прокопчук Л.М., Шабанов Р.М.</i> Роль стратегічного управління у розвитку вітчизняного підприємства	37
<i>Самойленко Є.Г., Жмуренко В.Г.</i> Глобальна конкуренція як каталізатор та дестабілізатор розвитку відкритих макроекономічних систем	40
<i>Сластьяникова А.І., Сорокін С.А.</i> Вплив бізнес-стимуляторів на економічне зростання регіону	42
<i>Юденко В.В., Юденко В.А.</i> Креативний людський капітал як драйвер сучасного соціально-економічного розвитку суспільства.....	44
<i>Юхнов Б.Ю., Сурай А.М., Сластьяникова В.І.</i> Стратегічні перспективи економіки відновлення Харківського регіону.....	46

СЕКЦІЯ 2

СУЧАСНІ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНІ ПРОБЛЕМИ ФУНКЦІОНУВАННЯ ТА РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ, УСТАНОВ ТА ОРГАНІЗАЦІЙ

<i>Алексєєнко І.А.</i> Застосування комплексного підходу з метою підвищення конкурентоспроможності бренду.....	51
<i>Безугла Ю.Є., Овчаренко М.В.</i> Розвиток промислових підприємств: чинники впливу	54
<i>Божанова О.В., Грицина О.В.</i> Фінансова безпека бізнесу в умовах воєнного стану в Україні	56
<i>Грищенко Н.В.</i> Економічні основи по удосконаленню транспортної маршрутизації на залізничних транспортних підприємствах	58

<i>Льїн О.Д., Топоркова О.А.</i> Міжнародна торгівля в умовах пандемії та військового стану	61
<i>Крамаренко А.В., Вишневська М.К.</i> Діджиталізація бізнесу як передумова успішного розвитку організацій в сучасному діловому середовищі	65
<i>Лісовська О.Л., Шестопап В.</i> Вплив війни на фінансову безпеку суб'єктів господарювання	68
<i>Ломтєва І.М., Алієва А. М.</i> Методи управління власним капіталом компанії	71
<i>Одношевна О.О.</i> Підвищення рівня ефективності функціонування фінансово-економічної системи через впровадження елементів антикризового консалтингу ...	75
<i>Патлай А.І., науковий керівник: Сімкова Т.О.</i> Особливості розвитку підприємства в умовах мінливого зовнішнього середовища	78
<i>Приходченко О.Ю.</i> Методи і моделі управління запасами підприємств	81
<i>Семенова Т.В., Ляшенко М.А.</i> Обґрунтування підходу щодо формування каналів продажів для торгівельних площадок	84
<i>Сімкова Т.О.</i> Особливості формування економічної поведінки підприємства в умовах трансформації ринку	87
<i>Столярченко О.М.</i> Детермінанти фінансової безпеки підприємства	89
<i>Цішевський Б.В.</i> Основні тенденції ринку праці в умовах цифрової економіки	92

СЕКЦІЯ 3

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ УПРАВЛІННЯ ЕКОНОМІЧНИМИ СИСТЕМАМИ ТА ЇХ ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНОГО РОЗВИТКУ

<i>Аберніхіна І.Г.</i> Страхування військових ризиків	96
<i>Гулик Т.В., Бодня Д.А.</i> Клієнтський капітал як важлива складова при формуванні дієвої логістичної системи підприємства	99
<i>Гораль Л.Т., Шийко В.І., Шекета В.І.</i> Проблематика власності газової мережі в Україні та її імпакт на формування тарифу на постачання природного газу	102
<i>Гращенко І.С.</i> Інноваційно-інвестиційний розвиток бізнес-структур під час війни	106
<i>Дем'яненко Т.І., Савченко О.С.</i> Стимулювання інноваційної активності через внутрішній консалтинг	109
<i>Довбня С.Б., Пономаренко Р.В.</i> Нові реалії стратегічного планування: від конкуренції до партнерства	112
<i>Захарченко Л.А., Мельохіна М.В.</i> Напрями оптимізації витрат та підвищення ефективності використання ресурсів підприємства	115
<i>Захарченко Л.А., Передеренко К.О.</i> Формування стратегічних напрямів сталого розвитку ТОВ «Нова пошта»	118
<i>Заюков І.В.</i> Деякі питання побудови сучасної економічної моделі розвитку України на базі використання досвіду Китаю	121
<i>Ignashkina T., Raspopov O.</i> Improving the methodology for assessing the investment attractiveness of an enterprise	124
<i>Калинюк В. Є.</i> Забезпечення адаптивного механізму в системі економічної безпеки	126

<i>Маковоз О.В., Іщенко В.О.</i> Мотиваційні компоненти управління персоналом підприємства	130
<i>Макурін А.А., Козаревич С.В.</i> Розвиток інноваційно-інвестиційної діяльності в світі та Україні.....	133
<i>Прохорова В.В., Щербина Є.В., Пікула Г.С.</i> Інвестиційна привабливість промислових підприємств в умовах стратегічної адаптації	136
<i>Редзюк Є.В.</i> Проблемні аспекти активізації розвитку вітчизняного малого і середнього бізнесу під час війни.....	140
<i>Слободянік А.А., Кулик М.В.</i> Стартап-ініціатива зі створення інклюзивних технологічних рішень у розрізі інноваційно-інвестиційного розвитку	146
<i>Трушкіна Н.В.</i> Управління кліматичними ризиками розвитку енергетичної інфраструктури.....	149
<i>Чернишенко А.Г.</i> Особливості соціального стратегування економічної поведінки підприємства.....	152
<i>Шепеленко С.М.</i> Вплив інклюзивного підходу на інноваційно-технологічний розвиток підприємств	156
<i>Шпортько Г.Ю., Дедик Д.Г.</i> Прогнозування економічного відновлення України	159

СЕКЦІЯ 4

МЕТОДИ ТА ТЕХНОЛОГІЇ ОБЛІКУ, АНАЛІЗУ І АУДИТУ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В СУЧАСНИХ ЕКОНОМІЧНИХ УМОВАХ

<i>Акімова Т.В., Кочура І.О.</i> Особливості класифікації основних засобів підприємства	162
<i>Бобиль В.В., Гірник А.В.</i> Аудит та комплаєнс-контроль страхових організацій	165
<i>Губарик О.В.</i> Нормативно-правове регулювання обліку і аудиту ПДВ.....	169
<i>Ломтєва І.М., Звягіна В. А.</i> Фактори впливу на депозитну політику банку.....	172
<i>Макашова Є.В., Губарик О.М.</i> Особливості організації обліку та аудиту розрахунків з оплати праці в бюджетних установах.....	176
<i>Портоварас Т.Р.</i> Сучасні види звітності як джерела аналізу: сутнісна специфіка та зв'язок з управлінням.....	178
<i>Распопова Ю.О., Ковач Л.В.</i> Інформаційне забезпечення управління основними засобами	181
<i>Распопова Ю.О., Трачук Є.І.</i> Складові облікової політики підприємства щодо необоротних активів	183
<i>Столярова Г.С., Топоркова О.А.</i> Амортизаційна політика та податкові наслідки для підприємства	185
<i>Усатенко О.В.</i> Перехід на ведення обліку за МСФЗ	189
<i>Федотова Д.О., Акімова Т.В.</i> Удосконалення аналітичного обліку витрат на оплату праці в умовах виробничого підприємства	191
<i>Чернецька О.В.</i> Особливості обліку господарських операцій в торгівлі.....	194

СЕКЦІЯ 5
СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
ФІНАНСОВОЇ ТА ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ І
ОРГАНІЗАЦІЙ

<i>Бура О.О., Топоркова О.А.</i> Інформація про фінансові результати підприємств ІТ-галузі як об’єктивна потреба менеджменту.....	197
<i>Гнатишин Л., Прокопишин О.</i> Сучасний стан інформаційного забезпечення обліково-аналітичної діяльності підприємств.....	200
<i>Жук Н.Т.</i> Методологічні основи аналізу фінансової безпеки підприємств	204
<i>Жукевич С.М.</i> Методологічні аспекти фінансового аналізу оцінки потенційного банкрутства підприємств.....	207
<i>Перезозова І.В., Король С.В., Іванов О.В., Чернова О.Т.</i> Роль медіаповідомлень про цінову політику на ринку газопостачання	211
<i>Ступнікер Г.Л.</i> Напрямки інтелектуалізації підприємницької діяльності в Україні	217
<i>Хорунжак Н.М.</i> Управлінська звітність та її використання для внутрішніх потреб	219
<i>Чернецький Д.М.</i> Місце ІТ-інструментарію в аналізі криптовалютних фінансових ринків.....	222

Випуск 80. С. 76-81.

2. Atrill, P. (2019). Financial Management for Decision Makers (9th ed.). Kindle Edition.

3. Brigham, E. F., & Ehrhardt, M. C. (2013). Financial Management: Theory & Practice (with Thomson ONE – Business School Edition 1-Year Printed Access Card) (Finance Titles in the Brigham Family) 14th Edition.

4. Hakim, M.Z., & Naelufar, Y. (2020). Analysis of profit growth, profitability, capital structure, liquidity and company size of profit quality. Jurnal Akademi Akuntansi, 3(1), 12–35. <https://doi.org/10.22219/jaa.v3i1.10348>.

5. Національне Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до (фінансової звітності): наказ Міністерства фінансів України від 07.02.2013 р. № 73. Дата оновлення 03.01.2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#Text>.

*Одношевна О.О., к.е.н., доцент
доцент кафедри обліку, оподаткування
та управління фінансово-економічною безпекою
Дніпровський державний аграрно-економічний університет
lelic2602@ukr.net*

ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ СИСТЕМИ ЧЕРЕЗ ВПРОВАДЖЕННЯ ЕЛЕМЕНТІВ АНТИКРИЗОВОГО КОНСАЛТИНГУ

Сучасні тенденції щодо здійснення фінансово-господарської діяльності кожного вітчизняного підприємства супроводжується різного роду отриманням консалтингових послуг. Реалії сьогодення вимагають від компаній постійного розвитку, щоб зайняти та втримати свою нішу на ринку та в бізнесі загалом. Проте вагомим зусиллям не можуть супроводжуватись лише силами власників компанії, дуже часто доводиться звертатись до послуг кваліфікованих спеціалістів, особливо в кризові для економіки часи. Даний факт є актуальним, оскільки рівень конкурентоздатності та платоспроможності керівництво

компанії має розробляти та розвивати власну стратегію і тактику щодо специфіки ведення бізнесу. З огляду на це впливає логічне твердження до залучення консалтингових послуг. Зміст поняття консалтинг – вид підприємницької діяльності, який передбачає надання послуг із консультування щодо різних сфер діяльності для компаній різних форм власності [1].

Розвиток вітчизняної економіки супроводжується різного роду коливань та змін на ринку, які можуть викликати негативні тенденції, підйоми та спади рівня розвитку бізнесу. Даний факт може супроводжуватись впливом як зовнішніх (макрофакторів), так і внутрішніх (мікрофакторів). З огляду на мікрофактори, доцільно підкреслити, що вагомим аспектом в даній ситуації виступають відносини із працівниками підприємства.

В даному ключі, доцільно звернути увагу на вид консалтингових послуг як антикризове управління в системі економічної безпеки – це сукупність санаційних заходів і процедур покликаних стабілізувати діяльність підприємства, коли те опинилось в кризовому стані. Зазначимо, що антикризове управління в системі економічної безпеки будь-якої фірми – це управлінський процес, який супроводжується наданням кваліфікованої допомоги в таких галузях господарства, як фінансово-економічна, кадровий потенціал господарства, виробничі потужності, загальний менеджмент та збутова діяльність[2].

Антикризове управління особливо в останні декілька років, через військовий стан в країні, безліч фірм та приватних організацій опинились в тяжких економічних станах, які понесли за собою значне падіння обсягів чистого прибутку, занепад кадрового потенціалу, через нестачу кваліфікованих працівників, проблеми з логістикою, несвоєчасне постачання необхідних обсягів сировини. Всі ці аспекти в кінцевому вираженні призвели до гострої необхідності запровадження системи антикризового управління за для стабілізації фінансово-економічної ситуації окремо взятої фірми.

В даному ключі пропонуємо до розгляду механізм антикризового управління, як елементу підвищення ефективності функціонування фінансово-

економічної системи. Даний механізм включає декілька етапів, зокрема на першому:

- необхідно провести діагностику фактичного стану розвитку підприємства - прогноз розвитку кризового стану та його впливу на подальшу діяльність, виявлення «Слабких місць» на підприємстві;

Другий етап передбачає виявлення чинників, які спричинили розвиток кризового стану у господарстві:

- недосконалість виробничо-технологічного процесу;
- низький рівень розвитку системи менеджменту, маркетингу та логістики;
- недостатня кваліфікація персоналу або їх невідповідність сучасним вимогам ведення діяльності;
- генеральний управлінський персонал, який користується лише традиційною стратегією ведення бізнесу;
- не налагоджені канали збуту, які б закривали потреби загальної виробничої потужності.

На третьому етапі включає розробку практичних рекомендації по виходу з кризового стану:

- оновлення виробничо-технологічної бази (закупка нового через кредитне забезпечення, реконструкція, модернізація та капітальний ремонт існуючого);
- залучення на роботу нових працівників, чия кваліфікація відповідатиме вимогам сучасного ведення діяльності;
- при неможливості чи недоцільності залучення нових працівників – проведення поглибленого навчання по підвищенню кваліфікації існуючих робітників через семінари, вебінари, тренінги та практикуми ;
- комплексна модернізація стратегічного бачення ведення бізнесу генерального директорату, з огляду на сучасні вимоги в тенденції;
- реструктуризація відділу маркетингу та логістики;
- пошук нових каналів збуту готової продукції чи надання послуг;

- тотальний «Upgrade» політики реалізації готової продукції та/або надання послуг.

Заключний елементом впровадження даного механізму є оцінка ефективності впровадження розроблених рекомендацій через аналіз дієвості рекомендаційних заходів.

Список використаної літератури:

1. Єпіфанова І., Болотнов Д. Місце стратегії в системі антикризового управління підприємствами. Вісник Хмельницького національного університету. 2022. № 3. С. 335–338.

2. Марачевська А. Практична цінність антикризового управління підприємством у воєнний та післявоєнний час в Україні. S World Journal. 2022. № 13-02. С. 8–13.

*Патлай А.І., аспірант
Науковий керівник: к.е.н., доцент Сімкова Т.О.
Національний авіаційний університет
patlai.andrey@gmail.com*

ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ МІНЛИВОГО ЗОВНІШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА

Актуальний стан економічного розвитку для підприємств визначається швидкими темпами змін, зростанням конкуренції на ринку, посиленням економічної нестабільності та іншими негативними явищами. Сутність підприємств є не тільки важливою умовою забезпечення життєздатності в умовах кризи, але й основною характеристикою їхнього сталого розвитку. Тому кожне підприємство має пристосовуватися до швидких і істотних негативних змін у зовнішньому середовищі і при цьому підтримувати свої функції та властивості. Досягнення цих умов забезпечується за рахунок ефективного розвитку підприємства.